

NDF Nieuwsbrief

Een kwartaaluitgave van de Nederlandse Diabetes Federatie

OKTOBER 2007

NDF conferentie

PREVENTIE IN PRAKTIJK EFFECTIEVE DIABETES PREVENTIE EN EDUCATIE

Op 23 november organiseert de NDF de conferentie Preventie in Praktijk. Volgens programmacoördinator Mariëtte Bergmans biedt de conferentie een inspirerend programma voor iedereen die zich verder wil professionaliseren op het gebied van preventie. De conferentie richt zich met name op (diabetes)verpleegkundigen, diëtisten, praktijkondersteuners, educatoren, gezondheidsbevorderaars en verder iedereen die actief is op het gebied van diabetespreventie.

De conferentie gaat plenair van start met twee lezingen over belangrijke barrières in de praktijk

van de preventie. Onder de titel Angst. Hoe benader je mensen met (een hoog risico) op diabetes?, gaat prof. dr. Gerjo Kok in op de vraag: Risicocommunicatie, hoe doe je dat? Prof. dr. Nanne de Vries spreekt over de rol van gewoontegedrag in het proces van gedragsverandering.

De conferentie wordt vervolgd met vijf parallele deelsessies, die in de middag worden herhaald. Deelnemers kunnen dus inschrijven op twee deelsessies.

- A Diabetes zelfmanagement: de patiënt aan het roer
- B Migranten en andere risicogroepen: hoe bereik je ze?
- C E-health: nieuwe preventie instrumenten in de praktijk
- D Motivational interviewing: verminderen van weerstanden
- E Effectieve samenwerking: zo gedaan!

De conferentie wordt afgesloten met de presentatie Kijk op Diabetes: leren van succes! De uitreiking van de DESG Educatieprijs 2007 en de DNO jubileumborrel geven de conferentie een feestelijk tintje.

Wanneer: 23 november 2007

Waar: NBC Nieuwegein

Plus: uitgebreide informatiemarkt

Accreditatie: EADV, CADP, StADAP, NVPG

Meer informatie en inschrijving: www.diabetesfederatie.nl

E-DIABETESDOSSIER

In juni berichtten wij over de instelling van de tijdelijke adviescommissie CEDD – content e-diabetesdossier. Naar verwachting zal de commissie nog dit jaar een concept 'Basisset diabetes zorggegevens' gereed hebben. Doel is om, na een feedback ronde, in het voorjaar definitief advies uit te brengen.

Voorzitter van de commissie is dhr. Adriaan Mol – huisarts.

Leden: dhr. Huib Kip – diabetesverpleegkundige; mw. dr. Lioe Ting Dijkhorst-Oei – internist; mw. Jacomien Markusse – praktijkondersteuner; dhr. Joop Gillissen – namens DVN; mw. Marjolein Born – diëtist; prof. dr. Peter de Smet – programmaleider bij de afdeling Beroepsontwikkeling KNMP/WINAp; dhr. Herman van der Weide – MBA, namens NDF-commissie ICT. NDF projectleiding: mw. drs. Corrine Brinkman; mw. drs. Sanne Niemer

Nationale Diabetes Dag

DIABETES IN DE KETEN SAMENWERKEN AAN EEN GOEDE DIABETESZORG

Op 20 maart is de RAI in Amsterdam de ontmoetingsplaats voor diabetes Nederland. Professionals, politiek en beleid, denkers en doeners uit alle disciplines, schakels en lijnen – de complete keten geeft acte de présence. Om samen in te gaan op dé uitdaging van dit moment: een geïntegreerde, effectieve diabetesketen ten behoeve van een adequate zorgverlening en preventie. Onder de titel Diabetes in de Keten presenteert de Nationale Diabetes Dag u een gevarieerd keuzeprogramma met maar liefst acht symposia en vier workshops. Tijdens de plenaire opening zal o.a. Minister van VWS Ab Klink spreken over 'De overheid als schakel in de diabeteszorgketen'. ZonMw presenteert tijdens het congres de eerste resultaten van het programma 'Diabetes Ketenzorg'.

Kortom, een dag voor verkenning, verrijking en verdieping voor iedereen die diabetes een zorg is!

Meer informatie en inschrijving: www.diabetesfederatie.nl

BESTUURSBERICHTEN

uit de vergadering van 2 oktober 2007

Akkoord gegevensset indicatoren

De NDF stemt in met de door NHG/LHV voorgestelde gegevensset indicatoren voor de zorg voor patiënten met DM in de huisartsenpraktijk. Met daarbij de constatering dat deze gegevensset niet het enige kwaliteitssysteem is m.b.t. indicatoren. Voor de toekomst dringt het bestuur aan op een systeem dat toepasbaar is voor de gehele diabeteswereld.

Doorontwikkeling Zorgstandaard

De NDF Zorgstandaard zal worden uitgebreid met twee addenda. Addendum 1: Type 1 Diabetes. Addendum 2: Kinderen en Adolescenten. De addenda zullen worden voorbereid door een nog samen te stellen werkgroep. Op suggestie van de NIV zal de heer B-J Potter van Loon het voorzitterschap op zich nemen. De NVK is uitgenodigd een voorzitter voor te stellen voor het onderdeel Kinderen en Adolescenten. Aan de overige lidorganisaties het verzoek voorstellen te doen voor de verdere samenstelling van de werkgroep.

Vaststelling Gedragscode

De Gedragscode Belangenverstrengeling wordt tijdens de vergadering officieel vastgesteld en treedt daarmee in werking.

Commissie Educatie en Voorlichting

Op voordracht van de KNMP, WINAp/Beroepsontwikkeling is de heer J. de Smidt benoemd als lid van de adviescommissie Educatie en Voorlichting. De heer De Smidt is apotheker.

PRESENTATIE GEACTUALISEERDE ZORGSTANDAARD

De geactualiseerde NDF Zorgstandaard zal tijdens de Algemene Ledenvergadering van 15 november officieel worden gepresenteerd. De heer Wim de Grauw, voorzitter van de werkgroep, zal het eerste exemplaar overhandigen aan NDF voorzitter Reinout van Schilfgaarde die hem vervolgens zal doorgeven aan de diabeteszorgketen, vertegenwoordigd door professionals uit de diverse disciplines.

Drs. Corrine Brinkman, die de uitgave verzorgde: "De nieuwe NDF Zorgstandaard is geschreven vanuit het ketenperspectief. Zorgverleners in de keten hebben te maken met een continu groeiende en wijzigende vraag naar zorg. Tegelijk neemt de complexiteit van wetenschap en technologie toe. Er is sprake van veranderde inzichten in gedrag en leefstijl en nieuwe behandelmethode dienen zich aan. Binnen die complexe omgeving is de NDF Zorgstandaard een leidraad voor alle bij de diabeteszorg betrokken partijen; met als inzet, het verbeteren van de kwaliteit van de zorg voor mensen met diabetes type 2."

De NDF Zorgstandaard is verkrijgbaar

- als pdf via www.diabetesfederatie.nl
- in print, op aanvraag bij de NDF; vanaf 15 november 2007

KIJK OP DIABETES

Campagne gaat door

De campagne 'Kijk op Diabetes' gaat door. Campagneleider Cora Aarsen: "Na een druk en succesvol eerste campagnejaar gaan we weer op volle toeren vooruit. Preventie heeft de aandacht, professionals in het veld vormen de linking-pin. Het fundament is gelegd. Er liggen unieke kansen om samenwerking tussen alle professionals nu verder uit te bouwen. In mijn voorlopige visie zal 'Kijk op Diabetes' zich ontwikkelen tot een soort toolkit. Een toolkit-publiek, met natuurlijk de Diabetes Risicotest en de Leefgezondcoach. En een toolkit-professionals die de zorgsector en de lokale partijen kunnen benutten voor een actief diabetes preventieprogramma in de eigen regio."

"Wat die toolkit-professionals te bieden heeft? Deskundigheid en advies. Kant-en-klaar campagnemateriaal; van flyers, posters en brochures tot de opvallende 'Kijk op Diabetes' caravan. En natuurlijk de Diabetes Risicotest en Leefgezondcoach, praktische instrumenten die steeds vaker door professionals worden ingezet om het contact met cliënten te structureren."

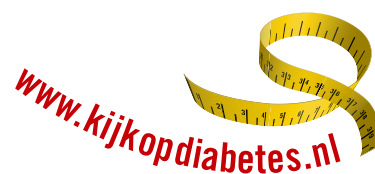
Routeplanner diabetespreventie

"Interessant om hier te vermelden, is ons kersverse instrument, de Routeplanner Diabetespreventie. Wanneer bij een patiënt diabetes wordt vastgesteld, vindt follow-up in met name de zorg plaats. Wanneer sprake is van een gestoord nuchtere glucose (IFG) is de begeleiding vaak niet goed geregeld. Vandaar dat in samenwerking met twee diabetes-zorggroepen de Routeplanner Diabetespreventie, oftewel een begeleidingsschema voor mensen met IFG, is opgesteld. De routeplanner voorziet in deskundigheidsbevordering en taakomschrijvingen van de verschillende zorgaanbieders (m.n. huisarts en praktijkondersteuner), biedt handvatten voor begeleiding van deze groep mensen en sluit aan op reeds bestaande werkwijzen en NHG-standaarden. Om de haalbaarheid van de routeplanner te testen is eind 2006 gestart met een pilot in twee regio's. De eerste resultaten daarvan zijn positief. Op basis van de resultaten van de pilot zal het schema verder worden bijgesteld."

Leefgezondcoach

Dankzij de succesvolle campagne 'Kijk op Diabetes' maakte Nederland kennis met twee unieke persoonlijke preventie-instrumenten:

- de Diabetes Risicotest – voor een persoonlijk antwoord op de vraag: heb ik een verhoogd risico op type 2 diabetes?
- de Leefgezondcoach – voor een individueel advies voor een stapsgewijze aanpassing van de persoonlijke leefstijl bij mensen met een hoog risico op het ontwikkelen van diabetes

De Leefgezondcoach, ontwikkeld in samenwerking met prof. dr. ir. Hans Brug, gaat uit van de actuele leefstijl van de aanvrager en biedt van daaruit een advies op maat. Het instrument is continu in ontwikkeling. Gegevens over het gebruik worden benut voor verdere verbetering. Zo wordt er bijvoorbeeld in de versie die nu online is, aandacht gegeven aan het item portie-grootte. Nieuw is ook de mogelijkheid om de persoonlijke vetscore te berekenen. Voor Hindoestanen is een 'eigen' Leefgezondcoach beschikbaar die rekening houdt met de gangbare cultuur.

Niet alleen het publiek, ook professionals maken steeds meer gebruik van de Leefgezondcoach. Verwijzers en behandelaars, praktijkondersteuners en diabetesverpleegkundigen, diëtisten en fysiotherapeuten - ze ervaren de Leefgezondcoach als een ideale aanvulling op hun werk; als duidelijke leidraad voor een gestructureerd gesprek en interactieve advisering of als bruikbaar format voor het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak.

Inmiddels wordt er binnen de NDF hard gewerkt aan de Leefgezondcoach 2, bedoeld voor mensen met diabetes. Door middel van advies op maat steunt de Leefgezondcoach 2 mensen hun leefstijl aan te passen om zo complicaties te vermijden dan wel te beperken en medicatie zolang mogelijk uit te stellen. De Leefgezondcoach 2 zal vanaf februari getest worden onder gebruikers en zorgverleners. De ontwikkeling is mogelijk gemaakt door het Innovatiefonds Zorgverzekeraars.

Komende maanden

In de komende maanden zal de campagne weer in verschillende media opduiken. In november gaat het om de Bloedsuikertest in de apotheken, in samenwerking met de KNMP. Als uit de Diabetes Risicotest blijkt dat mensen een verhoogd risico lopen op diabetes, kunnen zij van 14 november tot 7 december hun bloedsuiker laten prikken in de apotheek. December wordt de 'familiemaand', met duidelijke aandacht voor diabetes en erfelijkheid. Erfelijkheid speelt bij diabetes type 2 een grote rol. Wist u bijvoorbeeld dat mensen, van wie de vader of moeder diabetes heeft, 10 tot 20% meer kans lopen om zelf diabetes te krijgen? In januari staan de gezonde voornemens centraal. Na alle feestdagen besluiten we massaal minder ongezond te eten en wat vaker naar de sportschool te gaan. Een gezonde leefstijl begint met het maken van gezonde keuzes. De Leefgezondcoach helpt daarbij, met concrete adviezen en praktische tips op maat.

NDF ADVISEERT

Op verzoek van het College voor Zorgverzekeringen gaf de NDF commentaar op twee conceptbrieven van het College gericht aan de minister van VWS betreffende een beslissing over opname nieuwe medicijnen in het Geneesmiddelenvergoedingssysteem.

Januvia®

Januvia is een geneesmiddel dat de werkzame stof sitagliptine bevat. Het middel wordt gebruikt voor de behandeling van patiënten met type 2 diabetes om de bloedsuikerregulatie te verbeteren. De NDF stelt dat de lange termijn effecten van DPPIV remmers zoals Januvia nog goed onderzocht moeten worden voordat deze middelen op grote schaal kunnen worden toegepast. Tegelijk vindt de NDF dergelijke middelen een zeer interessante aanvulling op het beperkte huidige arsenaal orale antidiabetica, waarmee sommige, met name obese patiënten niet goed te behandelen is. De NDF concludeert daarom het een goede zaak te vinden als voor een beperkte patiëntengroep op korte termijn een vergoedingsregeling van kracht wordt.

Byetta®

Byetta is een geneesmiddel dat de werkzame stof exenatide bevat. Tijdens het recente EASD congres werd Byetta gepresenteerd als veelbelovend middel in de behandeling van diabetes type 2. Belangrijke voordelen: geen risico op hypoglycaëmieën en geen zelfcontrole.

In haar reactie stelt de NDF dat de huidige GVS beoordelingsmethodiek minder geschikt is om de meerwaarde van nieuwe medicijnen, met name nieuwe groepen, in de praktijk aan te tonen. De NDF pleit daarom voor aanpassing van het innovatiebeleid als belangrijke voorwaarde voor een goede diabeteszorg.

De NDF stemt in met het advies van het College dat op basis van de nu bekende gegevens Byetta niet in aanmerking komt voor opname in het GVS. Tegelijk adviseert de NDF het middel wel beschikbaar te stellen voor een beperkte groep, met name (ernstig) obese, patiënten met DM type 2 die met medicatie onvoldoende zijn gereguleerd en waarbij om de een of andere reden geen insulinetherapie kan worden toegepast.

WERELD DIABETES DAG

Op 14 november beleeft de wereld de eerste 'United Nations observed World Diabetes Day'. Globaal zijn tal van acties aangekondigd om deze mijlpaal te markeren. Zie vooral ook www.worlddiabetesday.org. Zo zullen wereldwijd landmarks, waaronder de Empire State Building, de Eiffeltoren in Parijs, de Sydney Opera House en de nieuwe Bibliotheca Alexandria in Egypte, blauw belicht worden. In Straatsburg zullen kinderen met diabetes het jaar-thema 'Diabetes bij kinderen en jongeren' onder de aandacht brengen van de Europese Commissie, met speciale aandacht voor het onderwerp Diabetes op School.

De NDF haakt in op deze wereld-events met acties in Den Haag en Rotterdam. In Den Haag zullen kinderen een petitie overhandigen over het thema Diabetes op School.

In Rotterdam zullen aan de voet van een blauw verlichte Euromast 200 kinderen zich manifesteren in een blauwe 'unite for diabetes' cirkel.

Geen enkel kind hoeft te overlijden aan diabetes

Het jaarthema 'Diabetes bij kinderen en jongeren' werd prominent op de agenda geplaatst met de presentatie van de Diabetes Youth Charter 'The Global Burden of Youth Diabetes: Perspectives and Potential'. De charter stelt dat met de juiste diabeteszorg en educatie geen enkel kind ter wereld aan diabetes hoeft te overlijden. De charter beoogt zorginstellingen over de gehele wereld te stimuleren om meer te doen voor kinderen en jongeren met diabetes. In Nederland vond de presentatie plaats op 18 september in Amsterdam. www.changingdiabetes.nl

TOOLS VOOR KETENZORG

Tools voor ketenzorg is een praktische publicatie met de belangrijkste basisprincipes en tien tools voor ketenzorg; uitgegeven

door het Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO & Stichting Ketennetwerk. De NDF werkte mee aan de totstandkoming.

Te bestellen via www.cbo.nl

